

АКТ
ЛІСОПАТОЛОГІЧНОГО ОБСТЕЖЕННЯ
ЛІСОВИХ НАСАДЖЕНЬ ПО
ДУБЕНЬСЬКОМУ НАДЛІСНИЦТВУ
ФІЛІЇ "ПОЛІСЬКИЙ ЛІСОВИЙ ОФІС"
ДЕРЖАВНОГО СПЕЦІАЛІЗОВАНОГО ЛІСОГОСПОДАРСЬКОГО
ПІДПРИЄМСТВА "ЛІСИ УКРАЇНИ",
НА ДОЦІЛЬНІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ В НИХ
СУЦІЛЬНИХ САНІТАРНИХ РУБОК

«22» Вересня 2025

м. Дубно Дубенський район
Рівненської області

На пропозицію Дубенського надлісництва, Філії "Поліський лісовий офіс", ДП "Ліси України" (далі - надлісництва) лист №10866/34.4.1-2025 від 16.09.2025 року, згідно з наказом №1222/34.4.1 від 16.07.2025 « Про створення комісії для обстеження насаджень на предмет доцільності призначення суцільних санітарних рубок по Філії "Поліський лісовий офіс", Дубенського надлісництва », для проведення обстеження насаджень на доцільність призначення суцільних санітарних рубок (далі – ССР) та згідно «Санітарних правилах в лісах України», затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 27 липня 1995 р. № 555 (далі - СПЛУ) нами, комісією в складі: завідувачем сектору моніторингу стану лісових насаджень філії "Рівнелісозахист" ДСЛП "Київлісозахист" Михайлом ЛЕГКОБИТОМ, провідним інженером-лісопатологом сектору моніторингу стану лісових насаджень філії "Рівнелісозахист" ДСЛП "Київлісозахист" Русланом МАЦЕЛИКОМ, головним спеціалістом відділу мисливського господарства, охорони та захисту лісів Північно-Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства Іваном МОРОЧЕНЦЕМ, головним спеціалістом відділу мисливського господарства, охорони та захисту лісів Північно-Західного міжрегіонального управління лісового та мисливського господарства Яною ЛИМАР, начальника Дубенського надлісництва Віталія КОШМАКА, помічника начальника Дубинського надлісництва Олександра ЦЕЛЮХА, інженера охорони та захисту лісу філії "Поліський лісовий офіс", ДП "Ліси України" Ігора СЕМЕНЧУКА, провідного інженера лісового господарства філії "Поліський лісовий офіс", ДП "Ліси України" Юрія ПЕТРУЧКА та посадових осіб лісництв Дубенського надлісництва: лісничого Бущанського лісництва Романа КЛЕКА, лісничого Любомирського лісництва Василя ПЕТРОНЮКА, в.о. лісничого Смизького лісництва Віталія БОНДАРЧУКА, лісничого Новомалинського лісництва Сергія КРИКАВСЬКОГО, лісничого Мирогощанського лісництва Андрія ЛІЩИНИ, лісничого Соснівського лісництва Василя ОСТАПЧУКА, лісничого Крупецького лісництва Олександра МАТЮШКА, та представників органів місцевого самоврядування: голови Мирогощанської ОТГ Надії ЧУХ, голови Семидубської ОТГ Миколи КОВАЛЬЧУКА, голови Смизької ОТГ Олександра ФЕДОРОВА, заступника Острозького міського голови Олександра ХАРЧУКА, депутата Крупецької ОТГ Євгенії ОЛІЙНИК, було проведено лісопатологічне обстеження лісових

насаджень Дубенського надлісництва, на предмет призначення в них ССР на 2025 рік, у відповідності до пункту 30 СПЛУ.

- Лісопатологічне обстеження, спеціалістами філії “Рівнелісозахист” ДСЛП “Київлісозахист” було проведене: 18.09.2025 року.
- Коротка таксаційна характеристика вказана згідно, матеріалів базового лісовпорядкування 2019 року, станом на 01.01.2020 року по ДП «Дубенське лісове господарство»;
- Коротка таксаційна характеристика вказана згідно, матеріалів базового лісовпорядкування 2019 року, станом на 01.01.2020 року по ДП «Острозьке лісове господарство»;
- У відповідності до пункту 5 абзац 10 СПЛУ, повідомлення про появу ознак погіршення санітарного стану лісових насаджень представлено;
- Пробні площі в обстежених насадженнях закладались по всій площі запланованих рубок шляхом перелікової таксації (площа пробної площі, відповідає фактичній площі лісосіки).

Таксаційна характеристика насаджень по Дубенському надлісництву, наведена в таблиці нижче, та площа ділянки, яка потребує рубки в графі № 5.

Лісництво	Номер кварталу	Номер виділу	Площа виділу, гектарів	Площа рубок, гектарів	Коротка таксаційна характеристика									Причини ослаблення деревостану	Підлягає рубці, % (відсотоків до загального запасу деревини на пробній площі)	Лісогосподарські заходи, що проводились на ділянці лісних ділянках (за ревізійний період)
					склад насадження	вік, років	повнота	тип лісорослинних умов	бонітет	середня висота, метрів	середній діаметр, сантиметрів	запас деревостану, куб. метрів на 1	Категорія захищеності			
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	17	18	18
Любомирське	22	19(1)	2.0	0.5	9С31БП	55	0.80	В4ДС	1	21	24	310	4	пожежа, стовбурові шкідники	74	
Любомирське	22	19(2)	2.0	0.3	9С31БП	55	0.80	В4ДС	1	21	24	310	4	пожежа, стовбурові шкідники	67	
Любомирське	22	9(1)	26.5	0.4	10С3	68	0,7	В3ДС	1	23	28	340	4	пожежа, стовбурові шкідники	61	ВСР-2022 р
Любомирське	22	9(2)	26.5	0.5	10С3	68	0,7	В3ДС	1	23	28	340	4	пожежа, стовбурові шкідники	57	ВСР-2022 р
Любомирське	40	6(1)	4.4	0.2	10С3+ДЗ	80	0,6	В2ДС	1	26	32	340	4	стовбурові шкідники	62	
Разом				1.9												
Бушанське	62	7(1)	3.0	1.0	9С31СБ+БП	80	0.60	В2ДС	1	25	32	320	4	стовбурові шкідники	9	ВСР-2022 р
Бушанське	63	9(2)	5.1	0.5	9С31БП	66	0.90	В2ДС	1	22	26	360	4	стовбурові шкідники	55	
Бушанське	63	19(1)	3.9	0.3	8С3(80)2С3(100)+БП	80	0.50	В2ДС	1	25	32	280	4	стовбурові шкідники	8	ВСР-2022 р
Разом				1.8												
Крупецьке	29	11(1)	9.4	0.2	10С3	68	0.80	В3ДС	1	23	32	400	4	стовбурові шкідники	73	
Крупецьке	88	15(4)	6.9	1.0	10С3	70	0.80	В2ДС	3	18	28	260	4	стовбурові шкідники	44	
Разом				1.2												
Смизьке	43	17(1)	0.8	0.3	4ДЧР4ЯЛЕ2С3	55	0.80	С2ГДС	1Б	25	28	390	4	вітровал, бурелом, стовбурові гнилі	72	
Разом				0.3												
Мирогошанське	47	1(2)	2.7	0.7	6Я34Г3+КЛГ+ЯВ+ЧШ+ДЗ	82	0.50	Д2ГД	1	27	32	170	2	вітровал, бурелом, стовбурові гнилі	74	
Разом				0.7												
Новомалинське	20	10(3)	17.5	0.9	10С3+ДЗ+БП	62	0.70	В2ДС	1А	24	26	360	4	пожежа, стовбурові шкідники	81	
Разом				0.9												
Соснівське	90	7(1)	1.9	0.2	9С31БП+ДЗ	65	0.80	В3ДС	1А	26	30	390	4	стовбурові шкідники	62	
Разом				0.2												
ВСЬОГО				7.0												

Натурні таксаційні показники згідно матеріалів відводу не співпадають з матеріалами базового лісовпорядкування. В період з 2020 по 2025 рр.,

неодноразово в насадженнях проводились вибіркові санітарні рубки та прохідні рубки догляду, за рахунок чого спостерігається низька фактична повнота та розходження таксаційних показників.

Лісопатологічна характеристика:

Основною причиною всихання хвойних насаджень є ураження стовбуровими шкідниками. В насадженнях, до складу яких входить сосна звичайна, наявні: дуже ослаблені (III – категорія стану), всихаючі (IV - категорія стану) та сухостійні (V - категорія стану) дерева, уражені та відпрацьовані стовбуровими шкідниками.

У зоні товстої кори (нижня частина стовбура) виявлені типові пошкодження (при відлущенні відмерлої кори, чітко видно ознаки життєдіяльності стовбурових шкідників, а саме маточні та личинкові ходи, шлюбні камери, льотні отвори, а також продукти життєдіяльності, тощо), які наносить шкідник під час заселення імаго та живлення личинок шести зубчастого короїда-стенографа *Ips sexdentatus* (поверхня стовбура в районі поселення зайнята ходами повністю).

На лісовій підстилці відмічено наявність опалих пагонів з ознаками заселення сосновими лубоїдами з родини *Tomicus* (представники - малий сосновий лубоїд *Tomicus minor* та великий сосновий лубоїд *Tomicus piniperda*). Опалі пагони світлозеленого або жовтуватого кольору; мають характерні місця занурення дорослих особин до гілок. Крім цього, у нижній частині стовбура деревостанів V та VI категорій санітарного стану відмічено типові пошкодження тканин стовбура, якіносять ксилофаги з групи деструкторів - Вусачі *Gerambycidae* та Златки *Vuprestidae*.

Додатково оцінюючі стан крон, процеси їхнього відновлення та стан стовбурів, частку сухих гілок та опалих пагонів, можна сказати про ймовірне заселення стовбуровими шкідниками дерев III - категорії санітарного стану.

Свіжозаселені верхівками короїдами *Ips acuminatus* Gyll, дерева сосни, спостерігаються за, зміною кольору хвої зі зеленого на сіро-зелений і тьмянний, наявність вхідних отворів, смоляних лійок в корі та тирси (бурового борошна) на гілках та під деревами (наявні відламані дрібні гілки із ознаками пошкодження короїдами на землі під кронами). Характер пошкодження – поодинокий.

У відповідності до пункту 17 СПЛУ, під час відбору свіжозаселених стовбуровими шкідниками дерев для рубки, враховується загальний стан таких дерев, видовий склад та кількість шкідників під корою і в деревині, особливості біології деревної породи. Свіжозаселені комахами-камбіофагами дерева підлягають першочерговому вилученню із деревостанів.

В ході лісопатологічного обстеження спостерігається, що насадження є пошкодженні в наслідок - стихійного лиха (*сильних поривчастих вітрів, вітровалу та бурелому*), що пройшли в насадженнях Дубенського надлісництва в 2025 році та частково в минулих роках.

Вітровалом та буреломом пошкодженні, як хвойні так і листяні породи.

В обстежених насадженнях, спостерігається наявність дерев різних порід зі зламаними навіл стовбурами і обламаними кронами (з відхиленням стовбура більш ніж на 30 градусів від вертикальної осі) та хмизу за рахунок чого створюється велика захаращеність.

Також відмічається, що в значній кількості наявні дерева які не відносяться до жодної з категорій технічної придатності, тобто в насадженнях накопичується неліквідна деревина.

Виявлено ураження листяних насаджень стовбуровими гнилями, до складу яких входять дерева: ясена, клена, граба, берези та осики. Частина дерев, що відносяться до IV категорії санітарного стану (високий ступінь ажурності крони, незначний приріст, листя дуже дрібне та всихає, суховершинність, наявні сухі склетні гілки в різних частинах стовбура) з ознаками загнивання кореневої системи, наявні значні розстріскування в комлевій частині стовбура, що формує собою великі поздовжні язви з бурою та іржисто-бурою гниллю.

Під час обстеження було оглянуто кореневу систему дерев ясена, граба, берези та осики та встановлено, що дерева уражені комлевою гниллю, внаслідок чого камбій в зоні тонкої кори темно-бурого кольору, а заболонь частково вкрита плямами поперечної гнилі. В результаті дерева пускають водяні пагони та суховершинять.

Насадження пошкоджені та втрачають технічну якість деревини внаслідок ураження лісовою пожежею. «Акти обліку лісової пожежі» не представлено. Насадження першочергово потребують поліпшення санітарного стану так, як є осередками розмноження стовбурових шкідників

За результатами оцінки пошкоджених дерев присутні ділянки із рухливою та стійкою низовою пожежею (знищений живий та мертвий надґрунтовий покрив, поверхнева коренева система та кора деревостанів, повністю або частково знищений підрост та підлісок). Деревина мають ознаки відмирання камбіального шару (камбій – шар живих клітин, розташованих між корою та деревиною) стовбура.

Кореневі лапи та кореневі шийки дерев з ознаками обпалу (в окремих випадках більше $\frac{3}{4}$ периметра стовбура), висота нагару сягає від 0,5 до 2,5 м.

Висота нагару стовбура під час стійкої низової пожежі сягала зони перехідної та тонкої кори, що викликало пошкодження камбіального шару та призвело до внутрішнього порушення метаболізму. Горіння лісової підстилки протягом тривалого періоду стійкої низової пожежі негативного впливу на кореневу систему соснових насаджень, що викликало порушення метаболізму та погіршення живлення внаслідок обгорання поверхневої кореневої системи.

На обстежених ділянках дерева відносяться до III-VI категорії санітарного стану. Насадження першочергово потребують заходів поліпшення санітарного стану так, як є осередками розмноження стовбурових шкідників.

Висновки та пропозиції:

1. Лісопатологічне обстеження насаджень проведено по Дубенському надлісництву, у деревостанах, в яких було встановлено, що повнота даних насаджень після умовної рубки призведе до зменшення повноти насаджень згідно встановленого показника у відповідності пункту 27 абзацу 2, СПЛУ насадження потребують ССР.

2. Для поліпшення санітарного стану лісів, збереження стійкості насаджень, запобігання розвитку патологічних процесів, зменшення шкоди у лісах Дубенського надлісництва, що завдається стихійними лихами, шкідниками, хворобами, з метою оздоровлення насаджень у максимально стислі строки, за

умови недопущення негативного впливу на навколишнє природне середовище, рекомендовано провести заходи з поліпшення санітарного стану лісів, а саме: ССР на площі – 7,0 гектара. Рубки необхідно провести протягом 2025 року.

3. З метою обмеження негативного впливу на стан лісів та їх відновлення на кожен ділянку до початку рубки скласти карту технологічного процесу розроблення лісосік, яка з урахуванням конкретних умов повинна відображати природоохоронні (*запобігання ерозії ґрунтів, збереження підросту тощо.*), лісівничі та організаційні вимоги.

4. В осередках стовбурових шкідників та вітровалу, бурелому проводити рубки, згідно з термінами та нормами передбаченими СПЛУ, заготовлену деревину вивозити в максимально стислі терміни, а за неможливості термінового вивезення корувати, лісосічні залишки утилізувати.

5. На зрубках провести лісокультурні заходи відповідно до типу лісорослинних умов, з дотриманням «Правил відтворення лісів» затверджених постановою КМУ від 01.03.2007 р. №303. від 1 березня 2007 р. В осередках комплексу стовбурових шкідників створити лісові культури, які запобігатимуть подальшому їх розповсюдженню, тобто вирощування біологічно стійких насаджень.

6. Державній лісовій охороні Дубенського надлісництва вести постійний лісопатологічний моніторинг за санітарним станом насаджень, своєчасно виявляти прояв осередків і поширення шкідників та хвороб, і в першу чергу під час проведення ССР, вживати додаткові заходи до запобігання їх поширенню та зростанню чисельності.

7. При проведенні рубок на лісосіках ССР, дотримуватись пункту 27, СПЛУ та Закону України «Про оцінку впливу на довкілля», Відомості Верховної Ради, 2017, № 29, ст. 315.

8. Спеціалістам Дубенського надлісництва вести постійний нагляд за суміжними насадженнями, при виявленні осередків шкідників та хвороб лісу, в найкоротші терміни проектувати проведення заходів з поліпшення санітарного стану лісів.

9. При виявленні червоно книжних рослин та тварин, спеціалістам Дубенського надлісництва, діяти згідно з чинним законодавством.

До акту додаються додатки:

- зведена відомість насаджень, що потребують ССР (додаток № 6 до СПЛУ);
- зведена відомість пробних площ, закладених у насадження, що потребують ССР (додаток № 6 до СПЛУ);
- плани лісових насаджень, що потребують ССР, з нанесеною на них схемою пробних площ (площа пробної площі, відповідає фактичній площі лісосіки);

Акт складено в 4-х примірниках.

- 1-й: філії «Рівнелісозахист» ДСЛП «Київлісозахист»;
- 2-й: Дубенському надлісництву;
- 3-й: Північно-Західному міжрегіональному управлінню лісового та мисливського господарства;
- 4-й: філії "Поліський лісовий офіс" ДП "Ліси України";

Акт підписали:

Завідувач сектору моніторингу
стану лісових насаджень
філії «Рівнелісозахист»
ДСЛП «Київлісозахист»

Михайло ЛЕГКОБИТ

Провідний інженер-лісопатолог
сектору моніторингу
стану лісових насаджень
філії «Рівнелісозахист»
ДСЛП «Київлісозахист»

Руслан МАЦЕЛИК

Головний спеціаліст відділу
мисливського господарства,
охорони та захисту лісів Північно-Західного
міжрегіонального управління
лісового та мисливського господарства

Іван МОРОЧЕНЕЦЬ

Головний спеціаліст відділу
мисливського господарства,
охорони та захисту лісів Північно-Західного
міжрегіонального управління
лісового та мисливського господарства

Яна ЛИМАР

Начальник Дубенського надлісництва
філії «Поліський лісовий офіс»

Віталій КОШМАК

Помічник начальника
Дубенського надлісництва
філії «Поліський лісовий офіс»

Олександр ЦЕЛЮХ

Інженер охорони
та захисту лісу філії "Поліський лісовий офіс",
ДП "Ліси України"

Ігор СЕМЕНЧУК

Провідний інженер лісового господарства
філії "Поліський лісовий офіс",
ДП "Ліси України"

Юрій ПЕТРУЧОК

Лісничий Соснівського лісництва

Василь ОСТАПЧУК

в.о. лісничого Смизького лісництва

Віталій БОНДАРЧУК

Лісничий Бущанського лісництва

Роман КЛЕК

Лісничий Крупецького лісництва

Олександр МАТЮШОК

Лісничий Любомирського лісництва

Василь ПЕТРОНЮК

Лісничий Мирогощанського лісництва

Лісничий Новомалинського лісництва

Голова Мирогощанської ОТГ

Голова Семидубської ОТГ

Голова Смизької ОТГ

Заступник Острозького міського голови

Депутат Крупецької ОТГ

Андрій ЛШЦИНА

Сергій КРИКАВСЬКИЙ

Надія ЧУХ

Микола КОВАЛЬЧУК

Олександр ФЕДОРОВ

Олександр ХАРЧУК

Євгенія ОЛІЙНИК

